

בעזה ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בשבת התוועדות

פרשת בשלח - שירה

בעיר סטעמפארד קאנעטיקעט יצ"ו

* * *

מלוה מלכה

לטובת הת"ת יסודי התורה - וומס"ב

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרל"ו

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בכניסת השבת פרשת בשלח - שירה תשע"א לפ"ק
שבת התוועדות בעיר סטעמפארד קאנעטיקעט יצ"ו

קדם צישיבה, חברים שנתהוו לאחר
זמן צבתי כנסיות וצמי מדרשות, ומה
טוב ומה נעים כשהוא גם יחד,
באחדות אחת, דוגמת בני יעקב
שקראם הכתוב שבעים 'נפש' (רש"י
בראשית מו-כו), שאין להם אלא מטרה
אחת יחד, לעבוד את ה' אלקינו בכל
לב ונפש. אשר זהו תפלינו בכניסת
השבת, שיתרצה בכינוס זה כבוד
שמים, הן בהתעלות בעבודת ה', והן
בדיבוק חברים נאמנים לה' ולתורתו.

ואומר כשמן הטוב שיורד על הזקן
זקן אהרן, ונראה על פי מה
שראיתי בספר טבא דשמואל (בהקדמת
בן המצור), שפעם אחת התקבצו אליו
צבור גדול יותר מן הרגיל בכל שבת
ושבת, ובגמר שלחנו הטהור כשחזר
לביטו, אמר ידוע הוא צפי העולם
המאמר (משלי יד-כה) צרוב עם הדרת
מלך, ומפרשים שהוא צדק כבוד
והדר למלך מלכי המלכים הקצ"ה
כשיש רוב עם, אבל כהיום הצנתי
פירוש אחר, ויש לומר שהדרת מלך

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד, כשמן הטוב על הראש
שיורד על הזקן זקן אהרן (מהלים
קלג-א). ויש לומר כי צדק כלל יש
באחים אהבה ואחוה ושלוש וריעות.
אמנם כמה פעמים יש סיבות
המפרידים בין אח לאח, עד שאין
יכולים לשבת יחד מחמת שנאה וקנאה.
ולפעמים יתאזרו עוון בנפשם, שגם
בכגון דא, לא ירצו לפרסם זאת
לרבים, והם יושבים ביחד, אבל לבס
בל עמם, ועושים זאת רק כדי שיהא
נראה לראות העין כי שלום במחנותם.
אבל עיקר החשיבות הוא כשיש שלום
ושלוה אמיתי, ויושבים יחד כאיש אחד
בלב אחד מתוך אהבת חברים אמתיים.
ואמר הכתוב, הנה מה טוב ומה
נעים שבת אחים, כאשר יכולים לשבת
יחד צבית ובשלחן אחד הוא טוב. אבל
עוד יותר נעים אם 'גם יחד', שאין
לבס חלוק, אלא הם באמת מאוחדים
יחד כאיש אחד.

נתאספנו בשבת זו יחד, אחים
נאמנים, חברים מימי

ידי ההמון רב שנתקצנו אלנו וזכה להתעלות על ידם ע"כ. ואם כן בהתאסף יחד שבטי ישראל, אנו זוכים לבחי' של השראת השכינה, ברוב עם הדרת מלך.

והנה במשיחת אהרן ובניו כתיב, וידבר ה' אל משה לאמור, קח את אהרן ואת בניו איתו וגו', ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד וגו', ותקהל העדה אל פתח אהל מועד וגו' (ויקרא ח-א). וברש"י זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה (ויק"ר יט-ע"ב. ונראה הטעם, דבהקהל כל העדה הרי יש השראת השכינה, ובמעמד כזה אין תפיסת מקום, ועל דרך שאמרו בקדשי קדשים, מקום ארון אינו מן המדה (יומא כא.), וגם בעזרה היו עומדים נפופים ומשתחיים רווחים (אבות ה-ה), ולכן בהקהל כל העדה היה שם מועט המחזיק את המרובה.

וְדַבֵּן אמר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כי בשבת אחים יחד, יש השראת השכינה, ברב עם הדרת מלך, והרי זה כמו המעמד של השמן הטוב שיורד על הזקן זקן אהרן, שהיה בו השראת השכינה, והחזיק מועט את המרובה. — וכמו כן יש גם בזמן, כאשר זוכין יכולים לקבל התעלות מיום אחד על זמן מרובה, להיות הזמן המועט מחזיק את המרובה.

הוא מלשון דירה, והיינו שבמקום שיש רוב עם, שם דר המלך, ועל ידי זה אפשר להרגיש התרוממות הנפש ביותר. והוסיף לומר שמה שזכה בליל שבת זו על ידי שהיה אלנו רוב עם, לא היה יכול להרגיש בשום פנים ואופן אם היה מעריך שלחנו בביתו בזעיר אנפין ובמיעוט הנאספים.

והרצה לפניו בנו מאמר מוקינו בעל המלבוש לשבת ויום טוב ז"ל, שמציא כעין זה במאמרי פסח על המשנה (פסחים ה-ז) בענין קריאת ההלל, שהכח השלישית שבאו לעזרה להקריב פסחיהם, לא הגיעו באמירת ההלל לאהבתי כי ישמע ה' וכו', מפני שהיה עמה מועטין. דנקט התנא דייקא לומר שלא הגיע לאהבתי וכו', כדי לרמוז שלא היה יכול להיות אהבת השי"ת כל כך בצאת חצורה, מפני שהיה עמה מועטין, וזה שאמרו לא הגיעו לאהבתי וכו' עכ"ל. והיינו כנזכר לעיל שברוב עם אז המלך מלכי המלכים הקב"ה דר שם ביותר התגלות, ויכולין לבוא מזה ליותר התעלות והתרוממות הנפש. וסיפר לי אאמור"ר ז"ל ששמע מצ' נדיקי אמת שתכונת נפשם היה דומין זה לזה, ואף על פי כן זכה אחד לעלות ולהתגדל הרבה יותר מחבירו, וזה היה מחמת צ' סיבות, האחד הוא מקדושת אבותיו שהיה מגדולי היחוס, ודבר זה הוא סיוע גדול להאדם, והצ' הוא על

הנפש, מה יציא אז בחצילה שלו, ולהתבונן מה חובתו בעולמו, אם ממלא תפקידו באמת.

אמנם כן, כי אז כאשר יעבור מעולם הזה לעולם הבא, אין לו עוד דרך חזרה לחזור לביתו לתקן, ונעשה אז חפשי מן התורה ומן המצוות. לא כן אנו, נתאספנו על שבת יחד, ליכנס לעולם שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים, ונדעתו לחזור לשוב לביתו, מלא וגדוש במחשבות ורעיונות שונות ממה שבאנו, לנצל את חיינו להתכלית האמיתי, ולקבל על עצמו לעשות אנו כאפרכסת להיות בית קיבול לכל הדיבורים החשובים שישמיעו במשך השבת. ויהא רעוא שיתקדש שם שמים על ידינו, וזכה לכל הזכרות הנשפעים במקום השראת השכינה ברוב עם, וכל זרכאן דלעילא ותתא ציומא שציעאה תליין.

מוציין עולם הבא יום שבת מנוחה, ההרגשה של קדושת השבת זריכה להיות, כמי שעובר ונכנס מהעולם הזה לעולם הבא, עולם אחר של קדושה, שענייני שעשועי עולם הזה אין חופסין בו מקום, רק התעלות של קדושה, אהבת ה' ודביקות בקונו. יש לשכוח בשבת כל הענייני גשמיים, שיהא כל מלאכתך עשויה, וכמסתובב בעולם אחר של עולם הבא.

ואם כן הוא בכל שבתות השנה, מכל שקן בשבת זו ששבת מחוץ לעיר, מופרד מבני ביתו ומדירתו ומנכסיו, אין לו אלא חצילה קטנה שהביא עמו. אשר הוא דוגמא וסמל לאדם, בעת שיצוא יום שיעוזב את הכל, ואין מלוין לו לאדם לא כסף וזהב ולא אבנים טובים ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד. השבת הזה הוא שבת של חשבון

בסעודת היום פרשת בשלח - שירה תשע"א לפ"ק

שבת התוועדות בעיר סטעטמפארד קאנעטיקעטש יצ"ו

לדעתי לא כן הוא, אלא זה ניתן לנו עוד קודם שניתנו לנו המועדי קודש. והוא מצוואת יעקב אבינו להדור האחרון, שנאמר (בראשית מט-א) ויקרא יעקב אל בניו, ויאמר 'האספו' ואגידה לכם, את אשר יקרא אתכם 'באחרית הימים'. וכמו שפירשו המפרשים (עיין

הן נתאספנו בשבת זו באסיפת חברים, מאות התלמידים שישבו יחד בשנים קדמוניות ביני עמודי דבי מדרשא, כדי לקבל חיזוק ועידוד בהשקפת האדם בעולמו. אחד מהדרשנים הזכיר, כי שבת התוועדות הוא חג חדש צמועדי ישראל. אמנם

באורחא]מהלך שלשה חדשים היה מציתו לציית המדרש, ונוסע מציתו אחר הפסח ולומד יום אחד, וחוזר לציית לשמח את אשתו בחג הסוכות], וחד יומא צבי רב, והו קרו ליה רבנן בר זי רב דחד יומא. חלש דעתיה, קרי אנפשיה שחוק לרעהו אהיה וגו' (איוב יז-ד). אמר ליה רבי יוחנן צמטותא מינך לא תעניש להו רבנן. נפק רבי יוחנן לצי מדרשא ודרש, ואותי יום יום ידרשון ודעת דרבי יחפזון (ישעיה נח-ג), וכי ציוס דורשין אותו ובלילה אין דורשין אותו, אלא לומר לך, כל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאלו עסק כל השנה כולה ע"כ. ונראה בטעמו כי השפעת לימוד תורה יום אחד משאיר רושם דקדושה על כל השנה, והוי כאלו עסק בתורה כל השנה. וכמו כן התוועדות שלנו, אם כי אינו רק על יום אחד, מכל מקום יש להשתדל שהשפעתו תשאר על כל השנה כולה.

לְבוּעַן אחי ורעי אדברה נא שלום בך, חשבתי להקדיש הדיבור על דברים שאין מקומם בהדרשות של שבת הגדול או שבת תשובה וכו', רק במקצת חברים. והוא צמדת השלום, הן ההנהגה בשלום ציית, והן בשלום החברים יחד, והן בשלום נפש, לחיות בשלוות הנפש. — הכתוב מספרת צפרשתנו, ותקח מרים הנביאה אחות

בספר בארת המים), שהתבונן יעקב מה יהיה עם ישראל בעיקבתא דמשיחא, גדול הנסיונות שיהיו צימים ההם, שכוחות הטומאה יתגברו, ויקררו את האדם מעבודת קונו, וקיום התורה והמלות יהיו בקרירות, וראה את אשר 'יקרא' אחכס באחרית הימים, מלשון צינון וקרירות, שיחסר החמימות וההתלהבות גם בעובדי ה'. ונתן להם ענה לזה, 'האספו', תתאספו באסיפת חברים, 'ואגידה' לכם, תתקשרו ותתאגדו באגודה אחת, וזה יהיה לכם לתועלת באחרית הימים.

ובמו שאמר שלמה המלך בחכמתו (קהלת ד-ט) טובים השנים מן האחד, כי אם יפולו, האחד יקום את חבירו, ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו. גם אם ישכזו שנים וחם להם, ולאחד איך יחס. ורואים זאת בחוש, כי אלו החברים שנתדרדרו למחנה לשליש ולרביעי, ההתחלה היתה צמה שעזבו אסיפת חברים, הן שהלכו לדור בצפיזה אחר, והן שהלכו להתפלל במקום שאין מכירין אותן, ועל ידי זה ירדו מדחי אל דחי. ויש לנו להחשיב מה שנתוועדנו יחד לקבל חמימות באחרית הימים מהקור הגדול החוזר בכל הצמים ובעצמות האדם.

חז"ל (תגינה ה:) סיפרו, רב אידי אצוה דרבי יעקב בר אידי, הוה רגיל דהוה אזיל תלתא ירחי

העזים (שמות לה-כו), וברש"י היא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים טווין אותן (שנת עד: ע"ב. ומבואר בתרגום (דברי הימים א ג-יח) שזאת היתה מריס ע"ש.

אמנם ימי נערותה של מריס היתה קשים מאד, כמו שאמרו חז"ל (סוטה יא. שמור' א-יז) על מה שקרא הכתוב (דברי הימים שם) את מריס בשם עזובה ושם יריעות ושם חלאה, למה נקרא שמה עזובה, שהכל עזובה מתחלתה [חולנית היתה ועזובה כל בחורי ישראל מלישא אותה]. יריעות, שהיו פניה דומין ליריעות [בלל תואר אדמימות, דמחמת חליה היתה ירקרקת], חלאה, שהיה חולה. וזא כלב בן יפונה ונשאה לשם שמים [שצדק באחיה אהרן ומשה וראה אותם לדיקים, ורוב בניס דומים לאחי האם] ע"ש.

ובדוהיבן זכתה מריס שתמלא זיווג הגון כזה, שנתן ה' צדעת כלב ליקח אשה עזובה ויריעות וחלאה. אמנם מריס זו היתה לדיקת מקטנותה עוד קודם לידת משה, שמספרת הכתוב (שמות א-טו) ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות, אשר שם האחת שפרה, ושם השנית פועה, ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האצנים, אם בן הוא והמתן אותו וגו', ותראין המילדות את האלקים,

אהרן את התוף צידה, ותלאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות, ותען להם מריס, שירו לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה צים (טו-כ). הרי לנו כי מריס עמדה צראש המשוררים אלל הנשים, כמו אחיה משה אלל האנשים.

מריס היתה אשה חשוכה מאד, עוד במצרים כאשר היתה ילדה קטנה זכתה לנצואה, ומאז נתעלתה בצמדריגתה, עד שהיא היתה היחידית בין הנשים שלא שלט בה מלאך המות, אלא צנשיקה מתה על פי השכינה, ולא שלטה בה רמה ותולעה (בצא בתרא יז). וצנייה שהעמידה היו לשם ולתפארת, צנה היתה חור, שכאשר עלה משה לשמים לקבל התורה, העמיד את חור במקומו, ואמר אל הזקנים שבו לנו צנה עד אשר נשוב אליכם, והנה אהרן וחור עמכם, מי בעל דברים יגש אליהם (שמות כד-יד). ושוב זכתה לצני צנים, בצלאל בן אורי בן חור, שאמר עליו הכתוב, ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה וצדעת וגו' (לא-ג), עד שידע היה בצלאל לנרף אותיות שנצרה בהן שמים וארץ (ברכות נה), צהיות בן י"ג שנה (פנהדין סט:), והוא העמיד משכן ה' וכל כליו בחכמתו. וגם מריס עצמה זכתה לחכמה (ילקוט רמז קסד), ובעבודת המשכן כתיב, וכל הנשים אשר נשא לבן אותה בחכמה טוו את

אמונם גם צעלה כלב בן יפונה היה לו זכות עצמו, להעמיד צית עם זרע חשוב. שדרשו חז"ל (סוטה יב.) הפסוק (דברי הימים א ד-ה) ולאשחור אצני תקוע היו שתי נשים חללה ונערה, אשחור זה כלב וכו', אצני שנעשה לה כאב [להתעסק בה ברפואות ובמונות הרבייבין לחולה], היו שתי נשים, נעשה מרים כשתי נשים וכו', בתחלה חללה [חולה] ולבסוף נערה [שנתרפאה מחליה וחזרה לתואר פנים כנערה]. וצני חללה [וצניי חללה, שנצנית ונתרפאת משובחין היו להיות] צרת ואחר ואחנן, צרת שנעשית צרה לחברותיה [מתקנאות היו ציפיה], צרה, שהיו פניה דומות כנהרים וכו' ע"ש. הרי לנו כמה מסירות היה לבעלה עצורה, לטפל עמה להחיותה ולרפאותה, עד שהעלה אותה מיריעות וחללה להיות צרת ואחר. ונעשה לה כאב, כמו כאשר נולד לאדם ל"ע ילד חולה שצריך טיפול, אז יעשה האב כל מה שצידו להחזיקו ולהחיותו, כן טיפל כלב עם אשתו.

ובית ששוררת בתוכה אהבה ואחוה ושלוש וריעות, מעמדת צניס וצני צניס לשם ולתפארת. וכמו שאמרו חז"ל (יבמות סב:) האוהב את אשתו כגופו, ומכבדה יותר מגופו וכו', עליהם הכתוב אומר (איז ה-יז) וידעת כי שלום אהלך וגו', וידעת כי רב זרעך, ואנאריך כעשב הארץ ע"כ. והוא

ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים, ותחיינ את הילדים [מספקות להם מים ומזון]. ומי היו המילדות הללו, אמרו חז"ל (סוטה יא.) שפרה זו יוכבד, פועה זו מרים ע"ש. ואמר הכתוב, ויהי כי יראו המילדות את האלקים, ויעש להם צמים (א-כא). ודרשת חז"ל (שם) ידוע, צתי כהונה ולויה מיוכבד, ומלכות ממרים ע"ש. ולפי מה שנתבאר יש לומר גם כפשוטו, שעבור החסד שעשתה מרים להחיות נפשות ישראל במסירת נפש, החיה ה' גם אותה, שלא תשאר גלמודה ועזובה, ויעש להם צמים, להמציא לה זיווגה, שתוכל לזנות צית נאמן בישראל. ועוד גם זאת שזכתה אחר כך לצתי מלכות, שמלכות צית דוד היא מזרעה.

וזוה מוסר השכל על חשיבות מדת החסד, אשר לשבחן של המסובים וכול לומר, כי ענין החסד טבועה בהם, לעמוד לעזר ולאחיסמן לכל החצרים, הן בצורכי החג צמדה מרובה להנצרכים, והן צעור להשמחות צבתיהם, והן צשילות סעודות שלימות להיולדות. ואוסף עוד, שבזמנים אלו שהפרנסות קשות מאד להאצרכים אחר חתונתם, מנזה רצה לעמוד לימינם להמציא להם מקום עבודה, הן מי שיוכל במסחרו, והן צנתינת לב לחקור ולשמוע ולטפל בצידור עצורם מקום עבודה להתפרנס.

ושמעתי מהרה"ח רבי משה מיללער ז"ל שבצחרותו למד יחד עם דודי הגאון צעל ויגד משה ז"ל, ואשתו הייתה חולנית שוכבת במטה, והוררך צעלה להפסיק ממשנתו להציא לה חמין מפעם לפעם. וכאשר הניע לו חזירו שהוא יטריח עצורה, השיב לו, זהו המנוח שזיכו אותי מן השמים, ולא ויותר על שימושה.

הן ידוע מאמרם (יצמות סג): כל אדם שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה בלא צרכה בלא טובה בלא תורה בלא חומה וכו' ע"ש. והוא פלא, שהרי חז"ל (פסחים קט:): הפליגו איך יש להשמר מזוגות, שהמזיקין שולטין בה, ואם כן איך יתכן שבזיווג האדם, שהוא זוגות, אז חל השמחה והצרכה והטובה. ורגיל הייתי לומר, כי הרי אמרו (סוטה יז): איש ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם, לא זכו אש אוכלתן ע"כ. ואם כן איך כאן זוגות, שהרי הם שלשה ביחד עם השכינה. ואם לא זכו, ואין שכינה שרויה ביניהם, הרי הם זוגות, ואש אוכלתן. - אבל צאמת הרי קרא קאמר, על כן יעזב איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו, והיו לבשר אחד (בראשית ז-כד), והיינו שאין הם שני גופים הדרים בבית אחד, אלא כל אחד הוא רק פלג גופא, וביחד הם נשר אחד, ואין כאן זוגות, והאהבה ואחוה וריעות מרכיבם לבשר אחד.

דבר הנראה בחוש, ובפרט בזמנינו אלו, אם רוצים שהבנים יתגדלו דרכי אבותיהם, ולא ימעדו רגלם, נריכה להיות אור הבית מלא אהבה ורוך, שירגישו הבנים קורת רוח בכותלי הבית, ולא יתאוו ללכת החוץ, ומכל שכן לעזוב את הבית. וכפי מה שתגדל האחוה והריעות בהבית, נעשים הבנים מקושרים בקשר אמין, וידעת כי רב זרעך.

הנה האדם על עצמו לא רואה חסרונות, ועל כל דבר שעשה ימצא לעצמו מליץ שמעשיו היו נכונים. וגם כאשר מכיר חסרונותיו, לא יוכל לברוח מהם, אלא יעשה פעולות ויטפל בעצמו איך יתנהג כפי מצבו, ולא ישנא עצמו עבור זה. לא כן על אחרים, כבר המלינו, כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו (נגעים ז-ה), ואמרו בחמץ, שלך אי אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים (פסחים ה:). אבל בית נאמן בישראל אינו כן, אלא אוהב את אשתו כגופו, כמו שחי ומטפל עצמו עם כל חסרונותיו, כן מטפל את אשתו. וכמו שאוהב את עצמו עם כל חסרונותיו, כן הוא באשתו.

וכפי שמספרים על גדול אחד, שזוגתו הייתה לה כאזים צרגלה, והלך עמה אל הרופא, ואמר הצעל להרופא, הרגל 'שלנו' כואבת.

[שאינו קפדן יותר מדאי] ע"כ. ויש לומר דגם בהנהגת האדם עם אשתו האדם ניכר, והוא נכלל במה שאמרו שניכר בכוסו, על דרך שאמרו (מדריס כ.) אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר ע"כ.

עיקר מדות האדם מתגלה בציתו, בהנהגתו עם אשתו וזני בניו, שם ניכר מהותו האמיתי. וישנם בעלי חסד לאחרים, אצל לא צביתם, ואין מדברים צבית באופן הנאות כמו שמדברים עם אחרים, וכן בעשיית זרכי הצית, עושים לאחרים ולא צביתם. — יש מאמר העולם, שהצדקה והחסד מתחלת צבית, והוא מאמר אמיתי, אלא שבזני ישראל היא נמשכת וגומרת גם בחוץ. ויסופר על אדם אחד שאיחר לבוא לבית המדרש, וכאשר שאל אותו הרב על זה, אמר שפגע באשה חלושה שלא הייתה יכולה לטפל בילדיה, והוארך לעזור לה להסתדר. וכאשר אמר לו הרב שיפה עשה בעשיית החסד במצוה עוברת, השיב להרב שהאשה הלז הייתה אשתו. — ובהעובדא הנ"ל דרב אידי דאזיל תלתא ירחי באורחא, פירש רש"י שהוררך לחזור לביתו לשמח את אשתו, ועבור זה לא היה יכול ללמוד רק יום אחד.

יש להזהר באופן הדיבור, וכמאמרם (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם

וייש לו להכיר טובה לאשתו על החסד שעושה עמו, שנעשית לו עזר. והרי אמרו (יבמות סג.) דרבי חייל הוא קא מנערא ליה דציתו, כי הוא משכח מידי, צייר ליה בצודריה ומייתי לה. אמר ליה רב והא קא מנערא ליה למר. אמר לו דיינו שמגדלות בנינו, ומצילות אותנו מן החטא ע"כ. ואמרו (בבא מציעא נט.) אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין צרכה מנזיה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר (בראשית יג-טו) ולא צרם הטיב בעבורה. והיינו לאמר ליה רבא לבני מחזא, אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעטרו ע"כ.

ובאמר העולם, כי לעומת זה מצינו צתנא דבי אליהו (רבה ט) איזוהי אשה כשרה, כל שעושה רצון בעלה (והוא צרמ"א אה"ע סוף סימן סט). וכאשר הצעל יהיה לפניו תמיד דברי הגמרא הנ"ל הנוגע לו, והאשה תהיה בקיאה בדברי התנא דבי אליהו, אז השלום בית מוצטת. אצל כאשר הוא להיפוך, שהצעל זוכר מאמרה, והיא זוכרת מאמרו, אז אין הצרכה מנזיה שם.

ואמרו תז"ל (עירובין סה.) בשלשה דברים אדם ניכר [אם הגון הוא], בכוסו [אם דעתו מיושבת עליו ציינו], בכיסו [כשנושא ונותן עם בני אדם, אם באמונה הוא עושה], בכעסו

גדולים כאלו, בצלאל בן אורי בן חור, שחוננו ה' בחכמה יתירה לזנות צית ה'. הוא צשציל שכלב נשא אשתו לשם שמים, שמעלה עליו הכתוב כאלו ילדו (סוטה ט), והוא עצמו מסר נפשו עליה כאלו ילדה, שנעשה לה כאב לרפאותה ולהחיותה, ומי שמוסר נפשו לזנות צית נאמן בישראל, שתהיה בתוכו השראת השכינה, איש ואשה שזכו שכינה שרויה ציניהם, מדה כנגד מדה זכה ללאת ממנו בצלאל שצנה צית משכן לה'.

והגה מרים הנציאה לוותה את הנשים, לשור את השירה הזאת, 'קוס ורוכבו רמה צים', ולא יתר השירה ששרו האנשים. ופירש בצית יחזק עה"ת (אות טו) על פי מה שאמרו (ברכות יז). אמר לו רב לרבי חייל נשים צמאי זכין, אמר ליה צחקרוי צנייהו לצי כנישתא, וצאתנויי גצרייהו צי רבנן, ונצריין לגצרייהו עד דאתו מציי רבנן, הנה רואים אנו, שכל זכותן של הנשים הוא רק שהן גורמות ומסבבות שהאנשים יתעסקו צתלמוד תורה, וזאת נחשב להם כאלו היו לומדות צעמנן. ואמנם מנא ידעינן שהגורם והמסבב שאחר יקיים מצוה יחשב לו כאלו קיימה צעמנו, זה יש ללמוד מקריעת ים סוף, כי שם נפלו צים הסוס והרוכב, ולמה נפל הסוס, הלא הרוכב חטא והצהמה צמה חטאה, אכן הסוס היה גורם החטא

זהיר צאונאת אשתו, שמתוך צדמעתה מצויה אונאתה קרובה [לצוא פורעניות אונאתה]. וכבר דצברנו שיש ללמוד עד כמה הדברים מגיע, ממנה שצחקה שרה לאמור, אחרי צלותי היתה לי עדנה ואלוני זקן (צראשית יח-צ). וה' שינה צסיפור הדברים לצברהם, למה זה צחקה שרה לאמור האף אמנם אלד ואני זקנתי, ואמרו חז"ל (צצא מציעא פז). ששינה ה' מפני השלום ע"ש. אם כי לא אמרה שרה עליו דבר שאינה אמת, אשר כל העולם יודע שהוא זקן בן כ"ט שנה, מכל מקום כאשר ישמע זאת מאשתו, יוכל להרגיש נפגע.

ובצו קן המלאכים שאלו, אייה שרה אשתך, ויאמר הנה צצהל (שם יח-ט). וצרש"י יודעים היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן היתה, אלא להודיע שצנועה היתה, כדי לצצצה על צעלה (צצא מציעא פז). ע"כ. ואם כי אצרהם הוא שורש הצסד, וצודאי שהיה שורה אחוה וריעות ציניהם שנים רבות אחר נישואיהם, מכל מקום הצינו מלאכי השרת ששמיעת מעלה על אשתו תוסקי צצציצותה על צעלה, הרי לנו עד כמה דיצור קל יוכל לעשות רועם על השלום צינו לצין אשתו.

ובצה נצוא אל המכוון, מה שזכה כלב בן יפונה, להעמיד צנים

הרב עם תלמידיו וחסידיו וזני קהלנו, שהוא גם כן זיווג נפש בנפש, ועל ידי ששורר שלום ואהבה, יכולים לפעול גדולות ונאורות. כל אחד לעצמו מוגבל כמה הוא יכול לעשות יחידי, אבל כאשר הרב יש לו סיוע ועזר העומדים לימינו, שיוכל להרצין תורה ולהרחיב גבולי הקדושה, כל אחד שסייע צידו, יש לו חלק בתורתו ובפעליו לרומם קרן התורה והיראה. ולעומת זה המחליש כמו והשפעתו גם צדיבור קל, הוא לפעמים בגדר מחטיא את הרבים, צמה שנחלש השפעתו של הרב. והגרמא נחשב לו כמעשה.

ובצינו צמשה רבינו שהכריז, מי לה' אל, ויאספו אליו כל בני לוי (שמות לז-כ), הוא בעצמו לא היה יכול לעשות אז מאומה, והולך לחיזוק מצני ישראל שיעמדו איתו יחד. והורה משה בזה לכל מנהיג ישראל לעורר על זה, דכפי גדול החיזוק והעידוד שיש לו מהציבור, יוכל לפעול יותר, וגם הם יאכלו משכר פעלו.

ובבו שצצית הפרטי כפי מה שדעת האבות מאוחדים, יש ברכה וסימן טוב צהילדים. כן הוא צצית שלנו, שמתחנכים צמוסדותינו כאלפיים נפש, בתקופה שכל נפש מישראל עומד כהיום בצכנה של טמיון מהטומאה השוררת בחולות, כפי מה

של הרכב על גציו כי הוא רכב עליו, ואנו רואים מזה שהגורם נחשב כאלו עשה בעצמו. וידוע (יומא עו.) דמדה טובה מרובה ממדת פורעניות, ואם כן אם צמדת פורעניות כך שהגורם חייב, על אחת כמה וכמה צמדה טובה שיש להגורם שכר.

וזה שאמרה מרים להנשים 'שירו לה' כי גאה גאה', כי על הנשים לשיר ציחוד השירה הזאת, ומה היא השירה אשר עליהן לשיר, 'סוס ורכבו רמה צים', והיינו כי הקצ"ה העניש לא לצד את הרכב כי אם גם הסוס, ומזה מוכח שלהגורם מגיע עונש, ועל אחת כמה וכמה שיגיע לפי זה שכר לנשים על מה שגורמות ומסייעות לצנייהן ובעליהן שילמדו תורה ויקיימו מצותיה וכאמור ע"כ. - וזהו כוונת הכתוב (שיר א-ט) לסוסתי צרכצי פרעה דמיתך רעיתי, כי אשתו של אדם נקראת אחותי רעיתי יונתי תמתי (שם ה-ג), ואם כי אין לה זכות תורה לעצמה, מכל מקום דמיתך לסוסתי צרכצי פרעה, שהגורם נידון כהעושה, ולכן גם לה יש זכות תורה של בעלה וצניה.

ובבו שכל אחד מצין גדול החשיבות של מדת השלום והאהבה והריעות ששורר ציווג הגשמי, שעל ידי זה מתגדלים הצנים לשם ולתפארת, כן יש גם ציווג הרוחני,

שנאמר (ישעיה נה-א) הוי כל זמא לכו למים, כיון שהלכו שלשת ימים זלא תורה נלאו וכו' ע"ש. ומה נעשה עמהם, ויצאו מרתה, הם נעשו מרי נפש, אינן להם זמה להתחזק, עוצד ליצרו וליוצרו יחד, ואינן שלום בעצמיו. ולכו מתמלא תלויות על כל דבר, וילוונו על משה.

ואמרו הכתוב, ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים (טו-כה). כי בזמן כזה צריכין להתדבק לחכמי ישראל ולצדיקים, והם יליהבו את לבכם לתורה ועבודה. כי אל משה יראה מילתא זוטרתא היא (ברכות לג:), ופירשו כי בשעה שעומדים סמוכים ונראים למשה ולחכמי ישראל, אז בקל יצוא לידי יראת ה'. והנה העץ מורה על הצדיק, וכמו שפירש רש"י היש זה עץ (במדבר יג-כ), אם יש זהם אדם כשר ע"ש. ואמר ה' למשה, אם לא מרגישין מחיקות התורה, יש להסתובב אלל אדם כשר, ויורהו ה' עץ, ואז ימתקו המים.

ובבזו כן נרמזו זזה העצה של דיצוק חברים, שאיש לרעהו יאמר חזק, וכמאמרם (תענית ז). אמר רבי חנינא הרבה למדתי מרבותי, ומחברי יותר מרבותי וכו'. ואמר רב נחמן בר יצחק למה נמשלו דברי תורה כעץ, שנאמר (משלי ג-יח) עץ חיים היא למחזיקים זה, לומר לך מה עץ קטן

שנתאחד יחד, כמה יכולים לעשות להרבות פעלים יותר לתורה, ואני קורא אליכם מי לה' אלי, להתאחד יחד בלב אחד כאיש אחד, ואז יהיו הפירות מצורכים.

אמנם עיקר העבודה להיות לו שלום בעצמו וברוחו, כי אינן שלום בעצמי מפני חטאתי (תהלים לד-ד), ומי שלא מתנהג כראוי צדרכי התורה, חסר לו מנוחת נפשו. הנסיונות מהכלים החדשים הם עצומים, ומי שאינן לו שמירה, קופו יפול לשחת, ולא רק שמאצד העולם הבא שלו, אלא גם עולם הזה אינן לו, הוא לא גוי ולא יהודי, וחסר לו שלווה נפשו. והתולאות נמשכות על ציתו, היה רוצה לראות נחת אלל ילדיו, אלל זה לא הולך חד. ורק אבות ואמהות שחיים במסירת נפש על שמירת התורה, זוכים לצנים טובים.

ואיין עצה ואינן תבונה לנגד היצר הרע, אלא קביעת עתים לתורה, צרתי יצר הרע צרתי לו תורה תצלין, רק קדושת התורה נותנת כח להתגבר על יצרו של אדם שמתחדש ומתגבר תמיד. וכמו שהתורה הקדושה מספרת צפרשתנו, וילכו שלשת ימים צמדבר ולא מלאו מים, ויצאו מרתה וגו' (טו-כב). ודרשו חז"ל (בבא קמא פג). דורשי רשומות אמרו, אינן מים אלל תורה

מצוא לצוא לשמוע תתאמנו לשמוע, אז התורה מצטיינת 'תשמע לקול ה' אלקיך', תגיע למדרגה שתשמע בקול ה', 'והישר צעיניו תעשה והאזנת למצותיו'. 'וכל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך', כי המצריים נלקו בהכבדת הלב, שהיו משה ואהרן מדברים אליו, והמצרים לא נכנסו לאזניו, אבל בני ישראל שמעו אזנם לשמוע, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך, כי אני ה' רופאך, שהבא לטהר מסייעין אותו. וזכה שיתקיים צו הצרכות האלה, ולהיות צריח אולם לעבודתו ית"ש, מתוך נחת והרחבת הדעת, וימלא כל משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים.

מדליק את הגדול, אף תלמידי חכמים קטנים מחדדים את הגדולים ע"כ. הרי לנו כי בהתאספות חברים יחד, כל אחד מדליק את חבירו, ויורהו ה' עץ וימתקו המים.

ופייה הכתוב, ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך, והישר צעיניו תעשה, והאזנת למצותיו, ושמרת את כל חוקיו וגו' (טו-כז). ויש לומר כי עיקר שלימות האדם, כאשר מטה אזנו לשמוע בקול חכמים, דברי תורה ומוסר ותוכחה, אז סופו יעשו הדברים רושם אלנו, ודא ציה כולא ציה. וזהו ויאמר 'אם שמוע', אם תקבלו עליכם תמיד לשמוע, בכל זמן שיהיה לכם

במסיבת מלוח דמלכה מוצי"ש בא תשע"א לפ"ק
לשובת הת"ת יסודי התורה וזמ"ש

ויאמר אליהם לכו עזדו את ה' אלקיכם, מי ומי ההולכים, ויאמר משה צנערינו וצוקנינו נלך, צננינו וצננתנו נלך, כי חג ה' לנו. ויאמר אליהם וגו', לכו נא הגברים ועזדו את ה', כי אותה אתם מבקשים וגו'. ויקרא פרעה אל משה ויאמר, לכו עזדו את ה' רק לאנכם וצוקרכם יוג, גם טפכם ילך עמכם. ויאמר משה וגו', וגם מקננו ילך עמנו, לא תשאר פרסה, כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו וגו' (י-ח).

ויאמר אליהם לכו עזדו את ה' אלקיכם, מי ומי ההולכים, ויאמר משה צנערינו וצוקנינו נלך, צננינו וצננתנו נלך, כי חג ה' לנו. ויאמר אליהם וגו', לכו נא הגברים ועזדו את ה', כי אותה אתם מבקשים וגו'. ויקרא פרעה אל משה ויאמר, לכו עזדו את ה' רק לאנכם וצוקרכם יוג, גם טפכם ילך עמכם. ויאמר משה וגו', וגם מקננו ילך עמנו, לא תשאר פרסה, כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו וגו' (י-ח).

הרי מוגבל הוא, ואין לו ציוס אחד יותר מכ"ד שעות, ובממונס יוכל להיות להם חלק במאות ואלפי לומדי תורה, על כן ממונס חציב עליהם יותר מגופס.

והקב"ה הצטיח לאברהם, ואחרי כן יאלו זרכוש גדול (בראשית טו-ד), כי זהויות שהם עומדים מוכנים לקבלת התורה, ולזה זריכין ישראל הרבה כסף. ואמר ה' למשה, דזר נח בזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (יא-ג). ואמרו חז"ל (זרכות ט). אמרי דבי רבי ינאי אין נח אלה לשון בקשה. אמר לו הקב"ה למשה בזקשה ממך, לך אמור להם בזקשה מכס שאלו ממזרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו זדיק, ועבדום וענו אותם קיים זהם, ואחרי כן יאלו זרכוש גדול לא קיים זהם ע"כ. ויש להצין למה זריכין להקדמה זו, ועבדום וענו אותם קיים זהם, הרי עדיין היו עומדים בתוך השיעבוד, והעיניו נגד עיניו.

וזרעא דבגמרא (חולין עח:) פליגי רבי יונתן ורבי יאשיה, אי אמרינן ו"ו מחלקת או ו"ו נוספת ע"ש. וכתב בצפר דברי אמת (להגאון רבי יוסף אשר מפרעמיסלא ז"ל) דהא דאמר ה', גם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יאלו זרכוש גדול, תליא גם כן בצלוגתא זו, דאי נימא ו"ו נוספת, אז היה ההצטחה על

זריכין לילך עמנו, כי חג ה' לנו, ואיזה שמחה יתכן להאבות, אם אין רואין את צניהם צועדים על דרך ישראל סבא. וזהו תפארת ישראל, למען אשר יזוה את צניו ואת ציתו אחריו ושמרו דרך ה' ע"כ.

אמנם שוב נתחכם פרעה, גם אם כבר אצטרך לשלוח את הטף, יש עוד ענה למנוע חינוכס, והוא כי לחינוך הצנים זריכין הון תועפות לסדר להם צית תלמוד, ואם לא יהיה להם צמה להחזיק מוסדות התורה, ממילא גם הטף לא יתחנכו כראוי. והנה אמרו חז"ל (חולין פד:) אמר רבי יוחנן הרועה שיתעשר יעסוק בצהמה דקה. אמר רב חסדא מאי דכתיב (דברים ז-ג) ועשתרות לאך, שמעשרות את בעליהן ע"ש. על כן אמר להם פרעה, כי הנני כבר מסכים שגם טפכס ילך עמכס, רק לאנכס ובזרכס יוג, וממילא לא תתעשרו, ולא תוכלו להחזיקס. ועל זה השיב לו משה, גם מקננו ילך עמנו, כי ממנו נקח לעבוד את ה', אם אין לנו עשתרות לאן שמעשרות את בעליהן, לא נוכל לעבוד את ה'.

ואמרו חז"ל (סוטה יג.) נדיקים ממונס חציב עליהם יותר מגופס, וח"ו לחשוב כי אוהבי צנע המה, שהרי אין להם צעולמס אלא ד' אמות של הלכה, רק זהויות שיודעים המה כמה יכולים לרכוש בממון, עולמות של תורה, ועבודת ה' בגופו

ושינה שמו לאברהם, ומנחם לבצור נאמן לה'. אך הכוונה הוא, כי יש נסיון העוני, אשר דקדוקי עניות מעזירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו (עירוזין מא.). ולעומת זה יש נסיון העושר, וכמו שאמר הכתוב (דברים ח-יג) וכסף וזהב ירבה לך, ורס לבצור ושכחת את ה' אלקיך וגו'. וישנם בני אדם שיכולים לעמוד בסוג נסיון אחד ולא בהשני. ואברהם אבינו עזרו עליו כל הנסיונות הללו, היו לפניו זמנים של עוני וחוסר, צימי נעוריו כאשר שמו היה עוד אצבע, רק אז לבני ארם, עד שהיה עת שחיוו היו תלויים לו מנגד, שהשליכו לכבשן האש באור כשדים. ושם הוצאתו מאור כשדים, ונתעלה בהון ועושר, והיה כבד מאד במקנה בכסף וזוהב (בראשית יג-ז), עד שקרא שמו אברהם, כי אז המון גויים נתתיך (שם יז-ה), וכלל התקופות היה לבצור נאמן לה'. וזהו אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באצבע, צימי הנעורים בעוזרו נסיון העוני, ושם הוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם, תקופת נסיון העושר, ובשניהם מנחת את לבצור נאמן לפניך, כי עזר את ה' בכל התקופות.

וראיתי לפרש כי מטעם זה לא ראו ישראל ליקח רכוש מצרים, כי נסיון העושר, היינו להשאר נאמן לה' ולתורתו מתוך עשירות מופלגת, גדול הוא מנסיון העוני. וישראל עמדו

שניהם, הגוי אשר יעזרוו דן אנכי ואחרי כן יאלו ברכוש גדול, אבל אי נמא וי' מחלקת, או ההצטחה היתה רק על אחד מהם, או שדן אנכי או שיאלו ברכוש ע"כ. (הוצא צנין דוד פ' תולדות אות נט). ואם כן למאן דאמר וי' מחלקת, אין מן הנזרך לבקש מהם וישאלו איש מאת רעהו וגו', דכיון שקיים זהם וגם את הגוי אשר יעזרוו דן אנכי, אין חיוב להצטחה הרכוש גדול, ואין לאברהם להתרעם אם לא יקיים זהם ואחרי כן יאלו ברכוש גדול.

אמנם לפי זה גם מה שגור ה' מתחלה, כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אותם, אי נמא דו' מחלקת היה די בחדא מהם, או להיות גר בארץ לא להם, או ועבדום, או וענו אותם, ולא כן עשה ה' אלא כולם נתקיימו זהם. ואם כן יאמר אותו לדיק, ועבדום וענו אותם קיים זהם, שכולם איתנייהו זהו דו' נוספת, ואחרי כן יאלו ברכוש גדול לא קיים זהם, שפירש ה' דבריו שכוונתו דו' מחלקת, על כן דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו.

אמנם נראה עוד בהקדם מה שאמר הכתוב (נחמיה ט-י) אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באצבע, והוצאתו מאור כשדים, ושמת שמו אברהם, ומנחת את לבצור נאמן לפניך. ויש להבין האריכות שה' בחר באצבע,

צלי שפע של כסף. ויש לבקש רחמים על שפע של פרנסה. וגם על הצנחח הרכוש גדול אמר ה' דבר 'נא' באוני העם, אין נא אלא לשון תפלה (ברכות ט.ו.), שיש להתפלל שיזמין ה' את חן העם צעיני מנרים, כאשר היה באמת אחרי כן. ולבקש גם דעה והשכל איך יש להתנהג בהרכוש גדול, לקנות בהם עולמות של תורה, ולהחיות לצד נדכאים.

והנה אמר משה, צנערינו וצוקנינו נלך, צבנינו וצבנותינו נלך, כי חג ה' לנו. הכפיל תיבת 'נלך' פעמיים. ויש לומר כי לתועלת חינוך הבנים צריכין לעשות זמן פנוי מטיירדותיו, ולהשתעשע ביחד עם הבנים, כדי לקנות לצבם ולעורר אהבת אבות לבנים, ולצד בנים על אבותם. ולטובת חינוך הבנים צריכין ליקח גם זמן לטייל עמהם, ליתן להם ההרגשה של קירוב לבבות. ועל כל פנים צימי החגים, כאשר פנויים האבות ממלאכתם, והבנים פנויים מצית הספר. ולכן אחר שאמר לפרעה, שלא נוכל לוותר על הטף, צנערינו וצוקנינו נלך, הוסיף עוד, שאנו נותנים כל הלב על חינוך הבנים, וצבנינו וצבנותינו נלך, נטייל ונשתעשע עמהם כדי לקרצם, וצפרטם כאשר חג ה' לנו, ופנויים ממלאכה.

צנערינו וצוקנינו של ועבדום וענו אותם, וחששו ליקח מציות מנרים, שלא רצו להעמיד ענמם צנערינו חדש. אמנם ה' אמר למשה בצקשה ממך הזהירם על כך, כי הלא אצרהם אציהם עמד צעיני הנסיונות, ולגציו אין העושר בגדר נסיון, והוא יטעון למה לא קבלו ישראל את הרכוש. ולא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם, ועמדו ישראל צנערינו העוני, ואחרי כן יאלו צרכוש גדול לא קיים בהם, לפיכך יש צורך לבקש מישראל שיקחו מציות מנרים.

ולאחר מכן כאשר צני ישראל עשו את עגל הזהב, היה צזה לימוד זכות, כמו שאמר הכתוב (הושע ב-י) וכסף הרבייתי לה וזהב עשו לצעל (ברכות לב.). ולכן כאשר המליך משה על צני ישראל צעת חטא העגל, אמר, ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך (שמות לב-לב), אם איך רונה לסלוח על חטא זה, מחני 'נא' מספרך, הרי אתה צריך למחות מן התורה אותו 'נא' מהפסוק דבר 'נא' באוני העם, שהוא לשון צקשה, כלומר שאתה עצמך צקשת מהם שיקחו את הזהב ודפח"ח.

אמנם כבר אמרו צדיקי דורנו, כי צומן הזה נסיון העוני קשה יותר, ואי אפשר לגדל ולחנק הדורות

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' עקיבא יוסף פישער הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' ישראל חיים גענוד הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' חיים ברוין הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' פנחס קנאפפלער הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה
להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 718.387.5770

וכל העוסקים בצרכי ציבור באמונה הקב"ה ישלם שכרם

ברגשי הכרת הטוב מעומק הלב פנימה, מביעים אנו בזה אלפי תודות וברכות, קדם מעלת כבוד הני כבירי המעש, העסקנים החשובים והיקרים, שגם מפארים בהילולים ותוארים, לכל דבר שבקדושה המה ראשונים, רודפי צדקה וחסד בכל זמן ועידן, יקרים מפנינים, הלא המה

החתן אברהם בראדי הי"ו	מו"ה ישעי' פריעדמאן הי"ו
מו"ה אברהם ברייער הי"ו	מו"ה ישראל וויינגארטן הי"ו
מו"ה אברהם יואל יאקאבאוויטש הי"ו	מו"ה לייבוש דרוממער הי"ו
מו"ה ברוך בערקאוויטש הי"ו	מו"ה לייב ראזענבערג הי"ו
מו"ה וואלף שפיערער הי"ו	מו"ה משה גראזינגער הי"ו
מו"ה חיים יודא פריעד הי"ו	מו"ה מאיר הערש בערגער הי"ו
מו"ה חיים מאיר פראמאוויטש הי"ו	מו"ה משה יוסף האפפמאן הי"ו
מו"ה חיים ראובן בויער הי"ו	מו"ה משה יואל גערטנער הי"ו
מו"ה יודא באדאנסקי הי"ו	מו"ה עמרם הירש הי"ו

שהתנדבו בלב שלם בהשכל וכדעת והקדישו מזמנם היקר למען הצלחת השבת הנעלה והנשגב

שבת התוועדות שעברה עלינו למזובה

בהתרוממות הרוח והנפש באופן מיוחד ונעלה יוצאת מן הכלל

העסקנים החשובים! לולא עזרתכם המסורה ומנכס היקר שהקדשיתם לנו ולמען הכלל כולו לא היינו זוכים שיוכתר השבת התוועדות בהצלחה כה גדולה כמו שזכינו!

ואחרון אחרון חביב, מחובתנו להביע את תודתנו והוקרתנו המרובה, קדם מ"כ האי גבאי יקרא, איש חמודות ורב תבונות, מסור בלב ונפש למען הכלל והפרט, איש חי ורב פעלים להרבות תורה ותעודה, פאר המדות והמעלות, נעים הליכות, כש"ת

מו"ה שמואל דוד פישער הי"ו

מנכ"ל מוסדותינו הק' בווייליאמסבורג

שהתמסר במסירות נאמנה ונפלאה באופן מיוחד למען הצלחת השבת, ונידל הענינים בטוב טעם ודעת כבינה ובהשכל, וגם לרבות שהעמיד לרשותנו את האפים של המוסדות ועוה"ו, לסדר הכל על צד היותר טוב ומנועיל

מי שברך את יום השביעי וקדש אותו, הוא יכרך אותם ואת ביתכם בכל משאלות לבכם למזובה, אורך ימים בימין ובשמאל עושר וכבוד, ותוכו להמשיך להרבות פעלים ולתעודה כאו"ל, מתוך רוב שמוחה ונתת והרחבת הדעת, עם כל בריאן לדעילא ותלא.

המברכים ברגשי תורה וברכה

יצחק אלעזר ווערצבערגער - שראא צבי פישמאן

בשם "איחוד האברכים דקהל עדת יראים ויועין"